

2021

VUOSIKERTOMUS

Vahvempi ja laajempi tietosuojaja

TIIVISTELMÄ

edpb

European Data Protection Board

VAHVEMPI JA LAAJEMPI TIETOSUOJA TIIVISTELMÄ

Lisätietoja Euroopan tietosuojaneuvostosta on saatavilla osoitteessa edpb.europa.eu.

Euroopan tietosuojaneuvosto on yleisellä tietosuoja-asetuksella perustettu riippumaton EU-elin, jonka tavoitteena on huolehtia tietosuojasääntöjen yhdenmukaisesta soveltamisesta koko Euroopan talousalueella (ETA). Se pyrkii tähän tavoitteeseen edistämällä kansallisten valvontaviranomaisten välistä yhteistyötä ja antamalla yleisiä, ETA:n laajuisia ohjeita tietosuojasääntöjen tulkinnasta ja soveltamisesta.

Tietosuojaneuvosto koostuu EU:n valvontaviranomaisten johtajista ja Euroopan tietosuojavaltuutetusta (EDPS). Myös ETA-maiden (Islanti, Liechtenstein ja Norja) valvontaviranomaiset ovat Euroopan tietosuojaneuvoston jäseniä, vaikka niillä ei ole äänioikeutta. Euroopan komissiolla ja – yleiseen tietosuoja-asetukseen liittyvissä asioissa – Euroopan vapaakauppaliiton valvontaviranomaisella

on oikeus osallistua tietosuojaneuvoston toimintaan ja kokouksiin.

Tietosuojaneuvoston toimipaikka on Brysselissä. EDPS huolehtii tietosuojaneuvoston [sihteeristön](#) tehtävistä. [Yhteisymmärryspöytäkirjassa](#) määritellään tietosuojaneuvoston ja EDPS:n välisen yhteistyön ehdot.

1. VUODEN 2021 TÄRKEIMMÄT TAPAHTUMAT

1.1. OHJEET ASIASSA SCHREMS II ANNETUN TUOMION JOHDOSTA

Tietosuojaneuvosto antoi Euroopan unionin tuomioistuimen asiassa C-311/18, Schrems II, antamaa tuomiota seuranneen ohjeistuksen osana suosituksia sekä yhteisen lausunnon EDPS:n kanssa. Suositukset 1/2020 toimenpiteistä, joilla täydennetään tiedonsiirtovälineitä EU:ssa henkilötiedoille taatun suojan tason noudattamiseksi päivitettiin julkisen kuulemisen jälkeen. Suositukset ovat Euroopan komission kansainvälisiä tiedonsiirtoja koskevien vakiosopimuslausekkeiden mukaiset ja täydentävät niitä. EDPS:n ja tietosuojaneuvoston yhteisessä lausunnossa 2/2021, joka koskee vakiosopimuslausekkeitä henkilötietojen kolmansiin maihin siirtoa varten, ohjataan viejiä soveltamaan vakiosopimuslausekkeitä oikein ottaen huomioon yleisen tietosuojasetuksen ja asiassa Schrems II annetun tuomion mukaiset uudet vaatimukset.

1.2. EDPS:N JA TIETOSUOJANEUVOSTON YHTEINEN LAUSUNTO TEKÖÄLYSÄÄDÖKSESTÄ

Euroopan komission julkaistua ehdotuksen asetukseksi tekoälyä koskevista yhdenmukaistetuista säännöistä tietosuojaneuvosto ja EDPS antoivat yhteisen lausunnon 5/2021 ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi tekoälyä koskevista yhdenmukaistetuista säännöistä (tekoälysäädös). Yhteisessä lausunnossa käsitellään ehdotuksen soveltamisalaa, riskiperusteista lähestymistapaa ja yhdenmukaisuutta yleisen tietosuojasetuksen kanssa, mutta myös tekoälyn kiellettyjä käyttötarkoituksia, suuririskisiä tekoälyjärjestelmiä, hallinnointia ja Euroopan tekoälyneuvostoa, sääntelyn testiympäristöjä ja vuorovaikutusta tietosuojakehyksen kanssa.

1.3. YLEISEN TIETOSUOJA-ASETUKSEN 65 ARTIKLAN MUKAINEN WHATSAPP IRELAND -YHTIÖTÄ KOSKEVA SITOVA PÄÄTÖS

Tietosuojaneuvosto antoi yleisen tietosuojasetuksen 65 artiklan 1 kohdan a alakohtaan perustuvan sitovan päätöksen, jolla pyrittiin puuttumaan erimielisyyksiin Irlannin valvontaviranomaisen johtavana valvontaviranomaisena tekemästä WhatsApp Ireland Limited -yhtiötä (WhatsApp IE) koskevasta päätösehdotuksesta sekä useiden osallistuvien valvontaviranomaisten myöhemmin esittämiin vastalauseisiin. Tietosuojaneuvosto totesi, että Irlannin valvontaviranomaisen oli muutettava WhatsApp IE -yhtiötä koskevaa päätösehdotustaan läpinäkyvyyttä koskevien vaatimusten noudattamatta jättämisen, käsittelytoimien säännösten mukaisiksi saattamisen määräjän ja sakon laskennan osalta.

1.4. ENSIMMÄINEN YLEISEN TIETOSUOJA-ASETUKSEN 66 ARTIKLAN MUKAINEN KIIREELLINEN SITOVA PÄÄTÖS

Tietosuojaneuvosto antoi ensimmäisen yleisen tietosuojasetuksen 66 artiklan 2 kohdan mukaisen kiireellisen sitovan päätöksensä Hampurin valvontaviranomaisen pyynnöstä. Hampurin valvontaviranomainen oli hyväksynyt yleisen tietosuojasetuksen 66 artiklan 1 kohdan mukaisia väliaikaisia toimenpiteitä Facebook Ireland Ltd:tä (Facebook IE) vastaan.

Väliaikaisilla toimenpiteillä kiellettiin Facebook IE:tä käsittelemästä kolmen kuukauden ajan Saksassa asuvien WhatsAppin käyttäjien tietoja, joita käytettiin Facebook IE:n omiin tarkoituksiin. Toimenpiteet olivat seuraus siitä, että WhatsApp IE:n Euroopassa asuvia käyttäjiä koskevia käyttöehtoja ja tietosuojakäytäntöä oli muutettu.

Tietosuojaneuvosto katsoi, että edellytykset yleisen tietosuojasetuksen rikkomisen osoittamiseksi ja lopullisten

toimenpiteiden toteuttamisen kiireellisyys eivät täyttyneet, ja totesi näin ollen, että Irlannin valvontaviranomaisen ei tarvinnut toteuttaa lopullisia toimenpiteitä Facebook IE:tä vastaan. Tietosuojaneuvosto kuitenkin pyysi Irlannin valvontaviranomaista ensisijaisena toimena toteuttamaan lakisääteisen tutkinnan sen määrittämiseksi, toteutetaanko tällaisia käsittelytoimia vai ei, ja jos toteutetaan, onko niillä asianmukainen yleisen tietosuoja-asetuksen 5 artiklan 1 kohdan a alakohdan ja 6 artiklan 1 kohdan mukainen oikeusperuste, sekä tutkimaan tarkemmin Facebook IE:n roolia.

1.5. TIETOSUOJANEUVOSTON LAUSUNNOT YHDISTYNEEN KUNINGASKUNNAN TIETOSUOJAN RIITTÄVYYTTÄ KOSKEVISTA PÄÄTÖSLUONNOKSISTA

Tietosuojaneuvosto antoi vuonna 2021 kaksi lausuntoa Euroopan komission ehdotuksista täytäntöönpanopäätöksiksi, jotka koskivat henkilötietojen riittävää suojaa Yhdistyneessä kuningaskunnassa, sekä suosituksia lainvalvontatarkoituksessa käsiteltyjen henkilötietojen suojasta annetun direktiivin mukaisista tietosuojan riittävyyden viitearvoista.

Lausunnossa 14/2021 käsitellään yleisen tietosuoja-asetuksen mukaista henkilötietojen riittävää suojaa Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Siinä arvioidaan Yhdistyneen kuningaskunnan oikeudellisen kehityksen yleisiä tietosuojaan liittyviä näkökohtia. Lausunnossa tarkastellaan myös Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten pääsyä ETA-alueelta Yhdistyneeseen kuningaskuntaan siirrettyihin henkilötietoihin lainvalvontaan ja kansalliseen turvallisuuteen liittyvistä syistä. Myös lausunnossa 15/2021 käsitellään henkilötietojen riittävää suojaa Yhdistyneessä kuningaskunnassa, mutta se perustuu lainvalvontatarkoituksessa käsiteltyjen henkilötietojen suojasta annettuun direktiiviin. Siinä tarkastellaan tietosuojan riittävyyttä koskevaa päätösluonnosta [suositusten](#)

1/2021 sekä tiedustelua koskevista eurooppalaisista olennaisista takeista annettujen [suositusten 2/2020](#) näkökulmasta. Kyseessä on ensimmäinen Euroopan komission esittelemä ja tietosuojaneuvoston arvioima ehdotus täytäntöönpanopäätökseksi kolmannen maan tietosuojan riittävyydestä lainvalvontatarkoituksessa käsiteltyjen henkilötietojen suojasta annetun direktiivin nojalla. [Rikosasioiden tietosuojadirektiivimukaisista tietosuojan riittävyyden viitearvoista](#) annetuissa suosituksissa 1/2021 annetaan Euroopan komissiolle ohjeita tietosuojan tasosta kolmansissa maissa ja kansainvälisissä järjestöissä lainvalvontatarkoituksessa käsiteltyjen henkilötietojen suojasta annetun direktiivin pohjalta.

2. EUROOPAN TIETOSUOJANEUVOSTON TOIMET VUONNA 2021

Tietosuojaneuvosto antaa yleisiä ohjeita EU:n tietosuojalainsäädännöstä varmistaakseen, että yleistä tietosuoja-asetusta sovelletaan johdonmukaisesti koko ETA-alueella. Vuonna 2021 tietosuojaneuvosto hyväksyi 14 ohje- ja [suositusasiakirjaa](#), joissa käsiteltiin tietoturvaloukkauksia koskevia ilmoituksia, käytännesääntöjä tiedonsiirtovälineinä, luottokorttitietojen säilyttämistä, äänikomennoilla ohjattavia virtuaaliavustajia jätettyjen, yleisessä tietosuoja-asetuksessa käytettyjen termien merkityksiä. Tietosuojaneuvosto myös hyväksyi ohjeiden ja suositusten joukosta kuusi asiakirjaa julkisen kuulemisen jälkeen.

Tietosuojaneuvosto hyväksyi myös 15 unionin lainsäätäjälle tai jäsenvaltioille osoitettua lainsäädäntöä koskevaa [kannanottoa](#) tai [lausuntoa](#).

Tietosuojaneuvosto antoi yhdenmukaisuuslausuntoja varmistaakseen, että kansalliset valvontaviranomaiset soveltavat yleistä tietosuoja-asetusta yhdenmukaisesti. Vuonna 2021 tietosuojaneuvosto antoi yleisen tietosuoja-asetuksen 64 artiklan nojalla 35 [lausuntoa](#). Useimmat näistä

lausunnoista koskivat päätösluonnoksia yritystä koskevista sitovista säännöistä, käytäntesääntöjen valvontaelimen tai sertifiointielimen akkreditointivaatimusten luonnoksia sekä vakiosopimuslausekkeiden luonnoksia.

3. VALVONTAVIRANOMAISTEN TOIMINTA VUONNA 2021

Kansalliset valvontaviranomaiset ovat riippumattomia viranomaisia, jotka valvovat tietosuojalainsäädännön yhdenmukaista soveltamista. Niillä on keskeinen rooli yksilöiden tietosuojaoikeuksien turvaamisessa erityisesti käyttämällä korjaavia toimivaltuuksia. Tietosuojaneuvoston verkkosivustolla esitellään erilaisia valvontaviranomaisten valvontatoimia, jotka liittyvät yleisen tietosuojasetuksen täytäntöönpanoon kansallisella tasolla. Tietosuojaneuvosto on julkaissut verkkosivustollaan myös rekisterin kansallisten valvontaviranomaisten tekemistä päätöksistä yhden yhteyspisteen yhteistyömenettelyn mukaisesti (yleisen tietosuojasetuksen 60 artikla).

3.1. RAJATYLITTÄVÄ YHTEISTYÖ

Yksi valvontaviranomaisten tehtävistä on koordinoida päätöksentekoa rajatylittävissä tietojenkäsittelytapauksissa.

Aikavälillä 1. päivästä tammikuuta 31. päivään joulukuuta 2021 oli 506 rajatylittävää tapausta, joista 375 oli saanut alkunsa kantelusta ja loput 131 oli käynnistetty muista syistä, kuten tutkimusten, oikeudellisten velvoitteiden ja/tai tiedotusvälineiden raportoinnin perusteella.

Yhden yhteyspisteen menettely edellyttää yhteistyötä johtavan valvontaviranomaisen ja osallistuvien valvontaviranomaisten välillä. Johtava valvontaviranomainen johtaa tutkintaa, ja sillä on keskeinen asema pyrittäessä pääsemään yhteisymmärrykseen osallistuvien valvontaviranomaisten kesken. Tämän lisäksi se pyrkii saamaan aikaan koordinoitun päätöksen rekisterinpitäjän tai henkilötietojen käsittelijän

osalta. Aikavälillä 1. päivästä tammikuuta 31. päivään joulukuuta 2021 tehtiin 209 päätösluonnosta, joiden tuloksena annettiin 141 lopullista päätöstä.

Keskinäisen avunannon menettelyn välityksellä valvontaviranomaiset voivat pyytää tietoja muilta valvontaviranomaisilta tai pyytää muita tehokasta yhteistyötä koskevia toimenpiteitä, kuten ennakkohyväksyntää tai tutkimuksia. Valvontaviranomaiset käynnistivät 1. tammikuuta ja 31. joulukuuta 2021 välisenä aikana 243 virallisen keskinäisen avunannon menettelyä ja 2 418 vapaaehtoisen keskinäisen avunannon menettelyä.

4. OSAPUOLTEN KUULEMINEN

Tietosuojaneuvosto teki kyselytutkimuksen osana tietosuojaneuvoston toiminnan vuotuista tarkastelua yleisen tietosuojasetuksen 71 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Kysymykset koskivat tietosuojaneuvoston työtä ja tuloksia vuonna 2021, ja niissä keskityttiin sen ohjeisiin ja suosituksiin. Tavoitteena oli saada käsitys siitä, missä määrin sidosryhmät pitävät tietosuojaneuvoston ohjeistusta hyödyllisenä yleisen tietosuojasetuksen säännösten tulkinnassa, ja löytää tapoja tukea yksilöitä ja organisaatioita paremmin EU:n tietosuojakehykseen liittyvissä asioissa.

5. STRATEGIA JA TAVOITTEET VUODELLE 2022

Tietosuojaneuvosto on määritellyt vuosien 2021–2023 strategiassaan neljä pääpilaria ja kolme keskeistä toimea kutakin pilaria kohden näiden tavoitteiden saavuttamiseksi. Tietosuojaneuvosto hyväksyi vuoden 2021 alussa kaksivuotisen työohjelmansa vuosiksi 2021–2022 tietosuojaneuvoston työjärjestyksen 29 artiklan mukaisesti. Työohjelmassa noudatetaan strategiassa vahvistettuja prioriteetteja, ja sen kautta pannaan nämä prioriteetit täytäntöön.

YHTEYSTIEDOT

Postiosoite
Rue Wiertz 60/Wiertzstraat 60,
1047 Bruxelles/Brussel, BELGIQUE/BELGIË

Toimipaikan osoite
Rue Montoyer 30/Montoyerstraat 30,
1000 Bruxelles/Brussel, BELGIQUE/BELGIË